

OD DÁT KU KVALITE:

AKO ODVRÁTITEĽNÉ ÚMRTIA FORMUJÚ UDRŽATEĽNÉ ZDRAVOTNÍCTVO

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

isa

PRIPRAVENÉ INŠTITÚTOM PRE STRATÉGIE A ANALÝZY (ISA) <https://isa.gov.sk/>

METODIKA OECD

definuje odvrátiteľné úmrtia (*avoidable mortality*), ako úmrtia, ktorým by sa dalo predísť buď efektívnou prevenciou (preventable deaths) alebo včasnou a kvalitnou zdravotnou starostlivosťou (treatable deaths).

ZDROJE:

1. AVOIDABLE MORTALITY: [OECD/EUROSTAT LISTS OF PREVENTABLE AND TREATABLE CAUSES OF DEATH \(NOVEMBER 2019 VERSION\)](#)

2. [REVÍZIA VÝDAVKOV NA ZDRAVOTNÍCTVO II \(2019\)](#) – OKTÓBER 2019

VLÁDA SR SI DALA ZA CIEĽ ZNÍŽIŤ POČET ODVRÁTITEĽNÝCH ÚMRTÍ NA ÚROVEŇ

V3 DO ROKU 2025 (PRVÝ KPI ODVRÁTITEĽNÁ ÚMRTNOSŤ (NA 100 000 OBYVATEĽOV) DOPLNÍM GRAF)

3. OECD HEALTH AT A GLANCE 2019-25

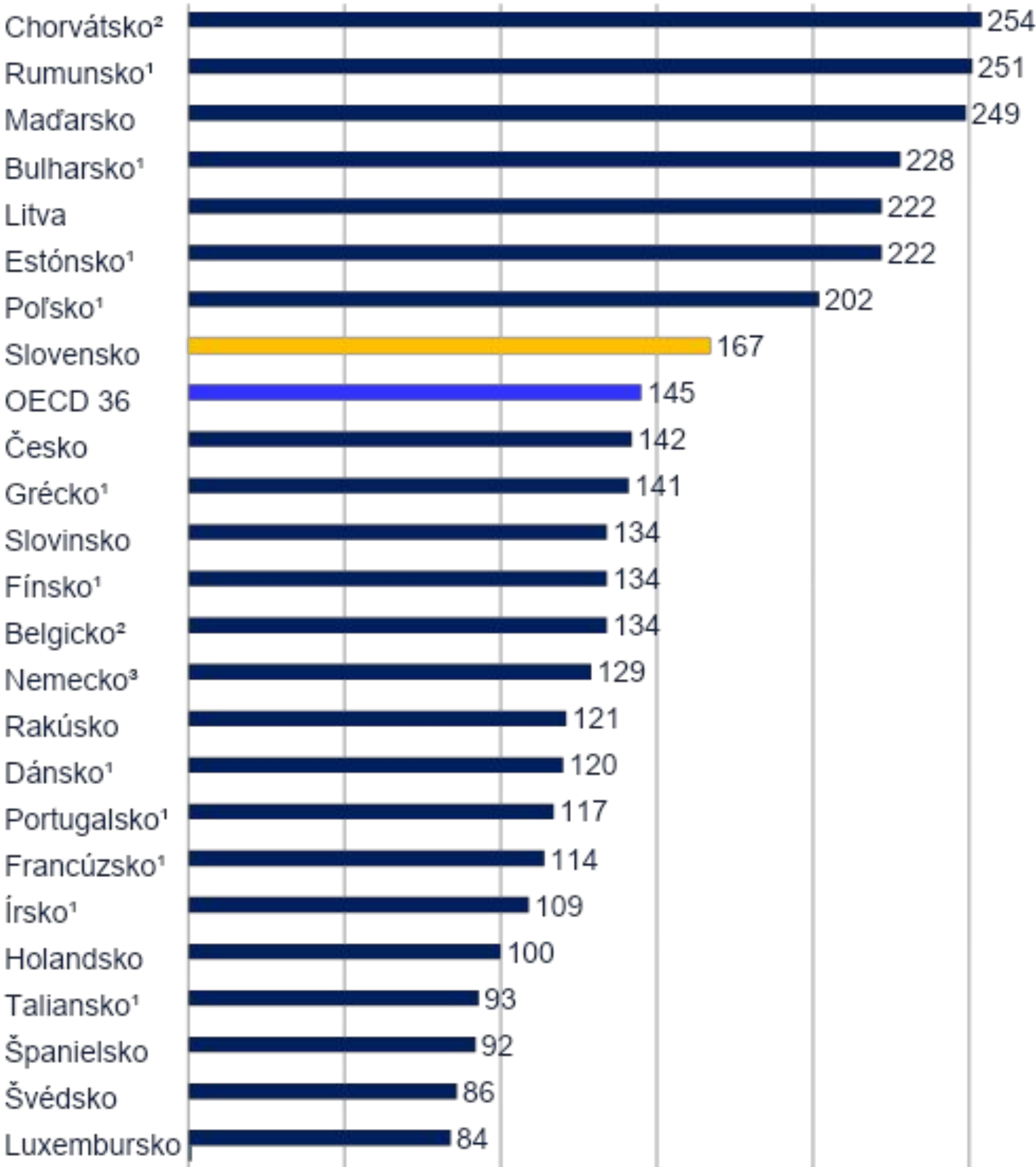
ZA	ROK	2025	ZVEREJNENÁ	NA	LINK:
HTTPS://WWW.OECD.ORG/EN/PUBLICATIONS/HEALTH-AT-A-GLANCE-2025_8F9E3F98-EN.HTML					

4. OECD: AVOIDABLE MORTALITY – SOURCES & METHODS (METODICKÝ DOKUMENT, AKTUALIZÁCIA JÚN 2025).

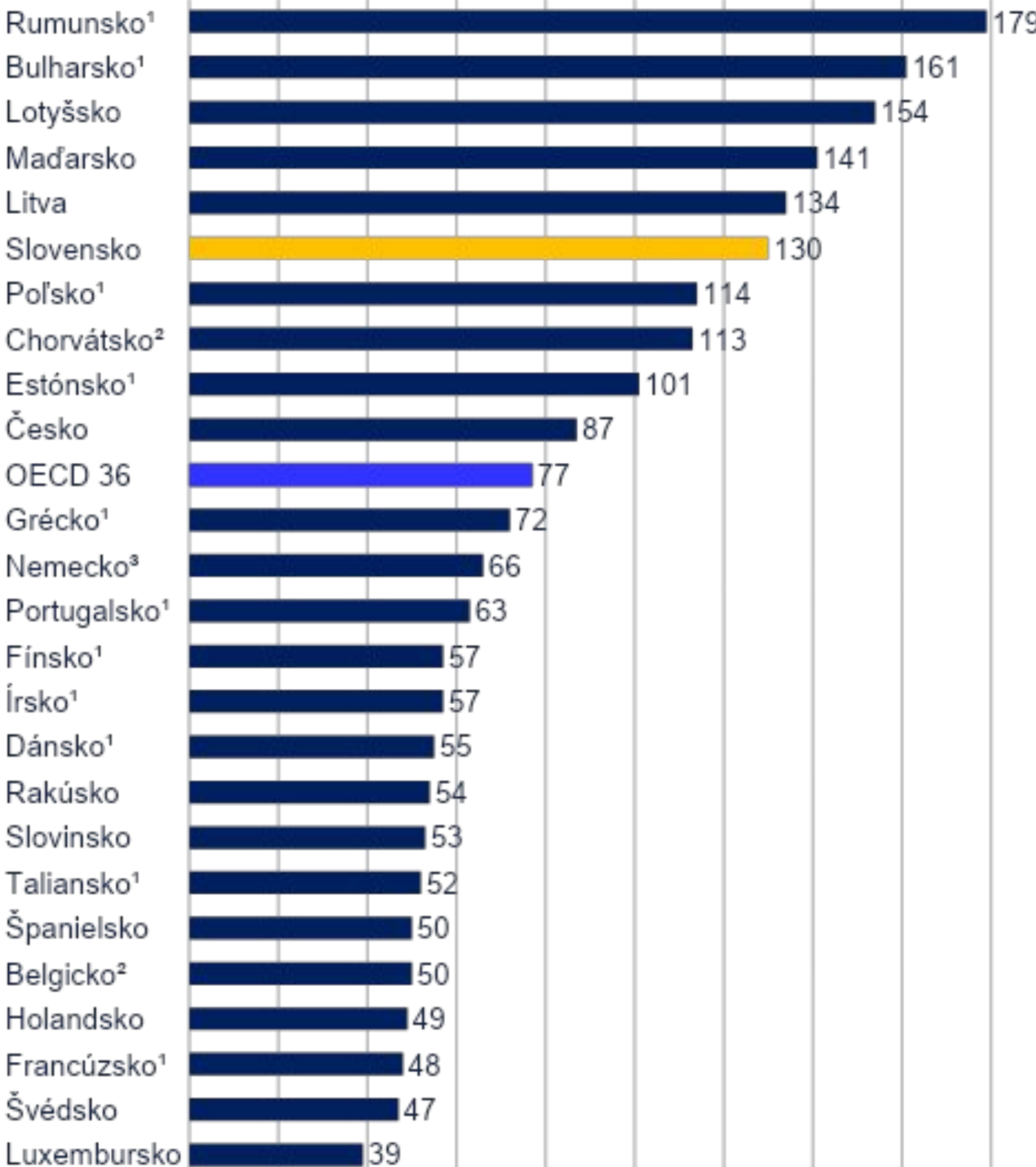
POPIS VÝPOČTU VEKOVÝ ŠTANDARDIZOVANÝCH MIER A ZDROJOV (WHO MORTALITY DB), UŽITOČNÉ PRE REPRODUKOVATEĽNOSŤ. [STATS.OECD.ORG](https://stats.oecd.org)

ODVRÁTITEĽNÁ ÚMRTNOSŤ A LIEČITEĽNÉ ÚMRTIA NA 100 000 OBYVATEĽOV

ODVRÁTITEĽNÉ ÚMRTIA (POČET ÚMRTÍ NA 100 000 OBYVATEĽOV), 2023 alebo najbližší dostupný rok

LIEČITEĽNÁ ÚMRTNOSŤ, POČET ÚMRTÍ NA 100 000 OBYVATEĽOV, 2023 alebo najbližší dostupný rok

Poznámka: 1. 2022 dáta. 2. 2021 dáta. 3. 2020 dáta.

Zdroj: OECD Health Statistics 2025, založené na WHO Mortality Database. Malta a Cyprus nereportujú údaje..

Poznámka: 1. 2022 dáta. 2. 2021 dáta. 3. 2020 dáta.

Zdroj: OECD Health Statistics 2025, založené na WHO Mortality Database. Malta a Cyprus nereportujú údaje..

Chronické ochorenia

astma

zlyhanie srdca

chronická obštr.choroba pľúc
(CHOCHP)

diabetes

hypertenzia

HLAVNÉ PRÍČINY ZBYTOČNÝCH HOSPITALIZÁCIÍ A ÚMRTÍ

Zlá životospráva
(fajčenie, vyšší objem
konzumácie alkoholu,
prejedanie, sedavý
spôsob života, stres)
a znečistenie
životného prostredia.

Chýbajúca snaha
zodpovedných
subjektov znížiť
výskyt odvrátiteľných
úmrtí. Podpora
prevencie a liečby
chronických ochorení
nemá svoje miesto
v dlhodobom
financovaní.

Zanedbaná
prevencia
a diagnostika.

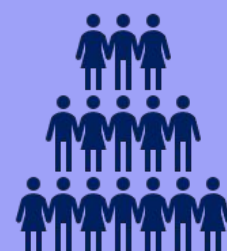
Dlhé čakacie lehoty
na vyšetrenia
a zlý manažment
pacienta.

Nízka dostupnosť
liečby
v špecializovaných
(odborných)
ambulanciách.

Vyťaženosť
špecialistov
základnými
vyšetreniami, ktoré
by mohli vykonávať
všeobecní lekári alebo
aj lekárne a RÚVZ.

Nevhodná domáca
liečba pre slabú
informovanosť
pacientov.

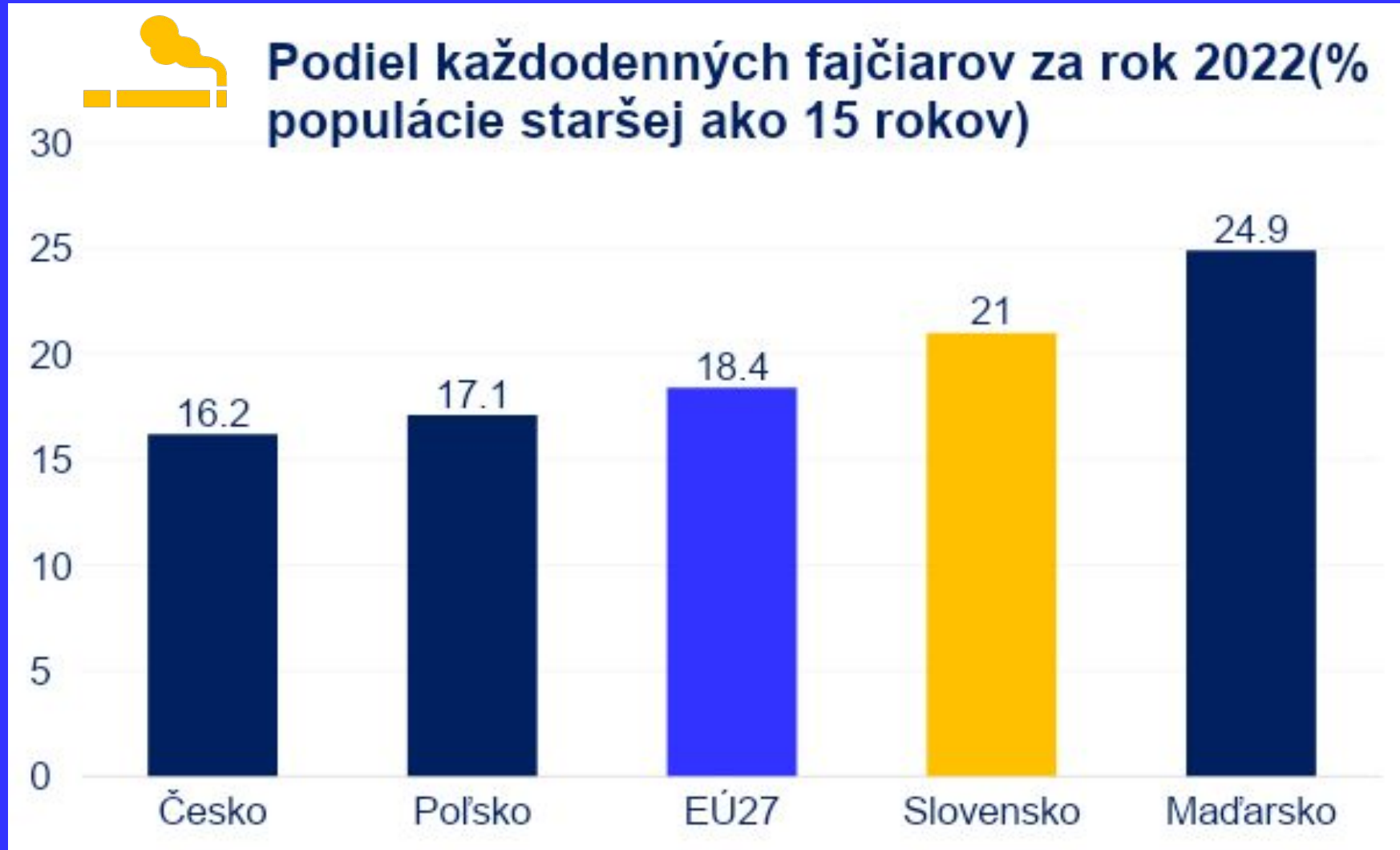

Starnutie populácie,
s ňou nárast záťaže
chronických ochorení,
výskyt rakoviny
u ľudí v mladšom
veku a obezita detí.

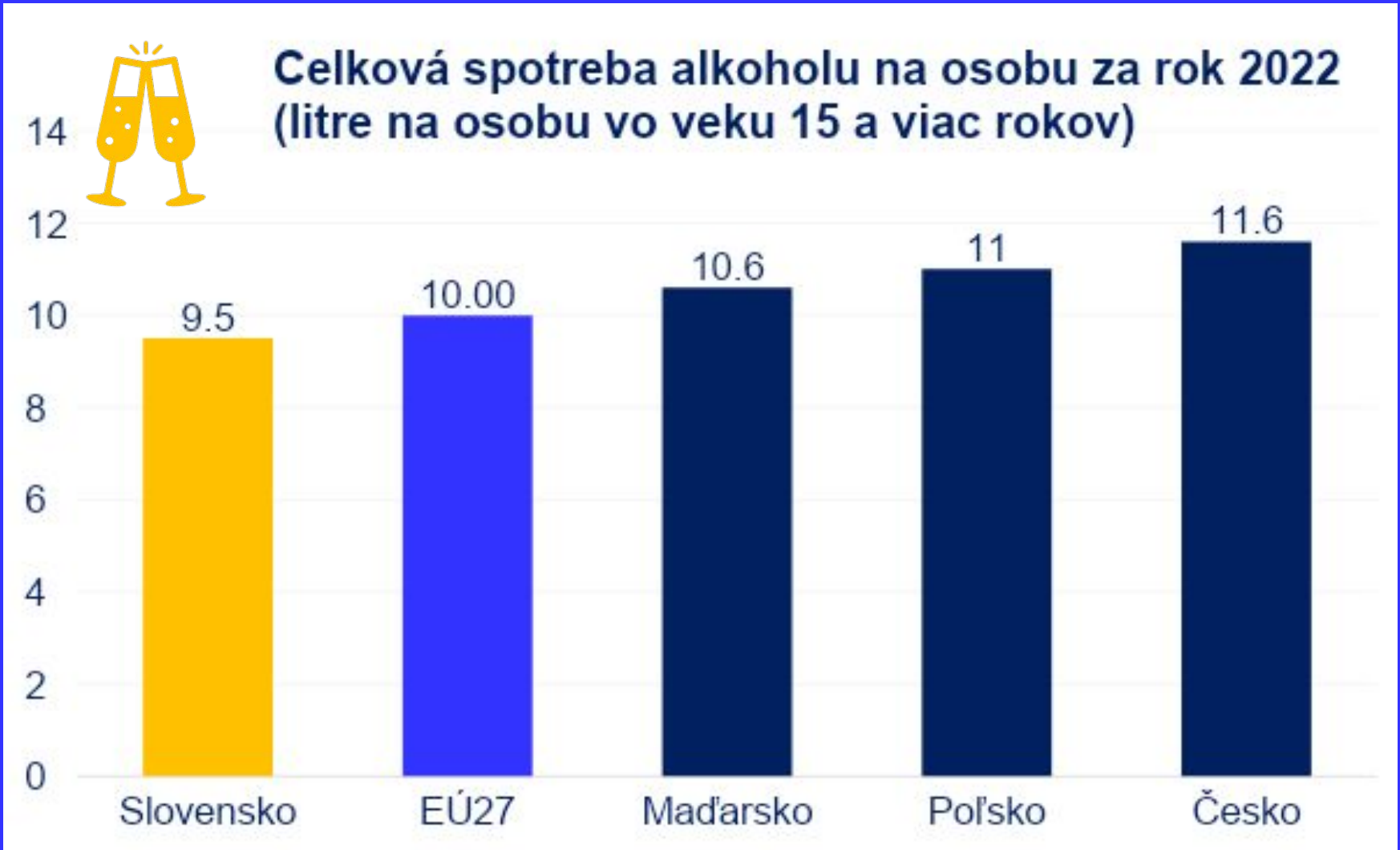

ROZDIELY V RIZIKOVÝCH FAKTOROCH

V4 a priemer EÚ27

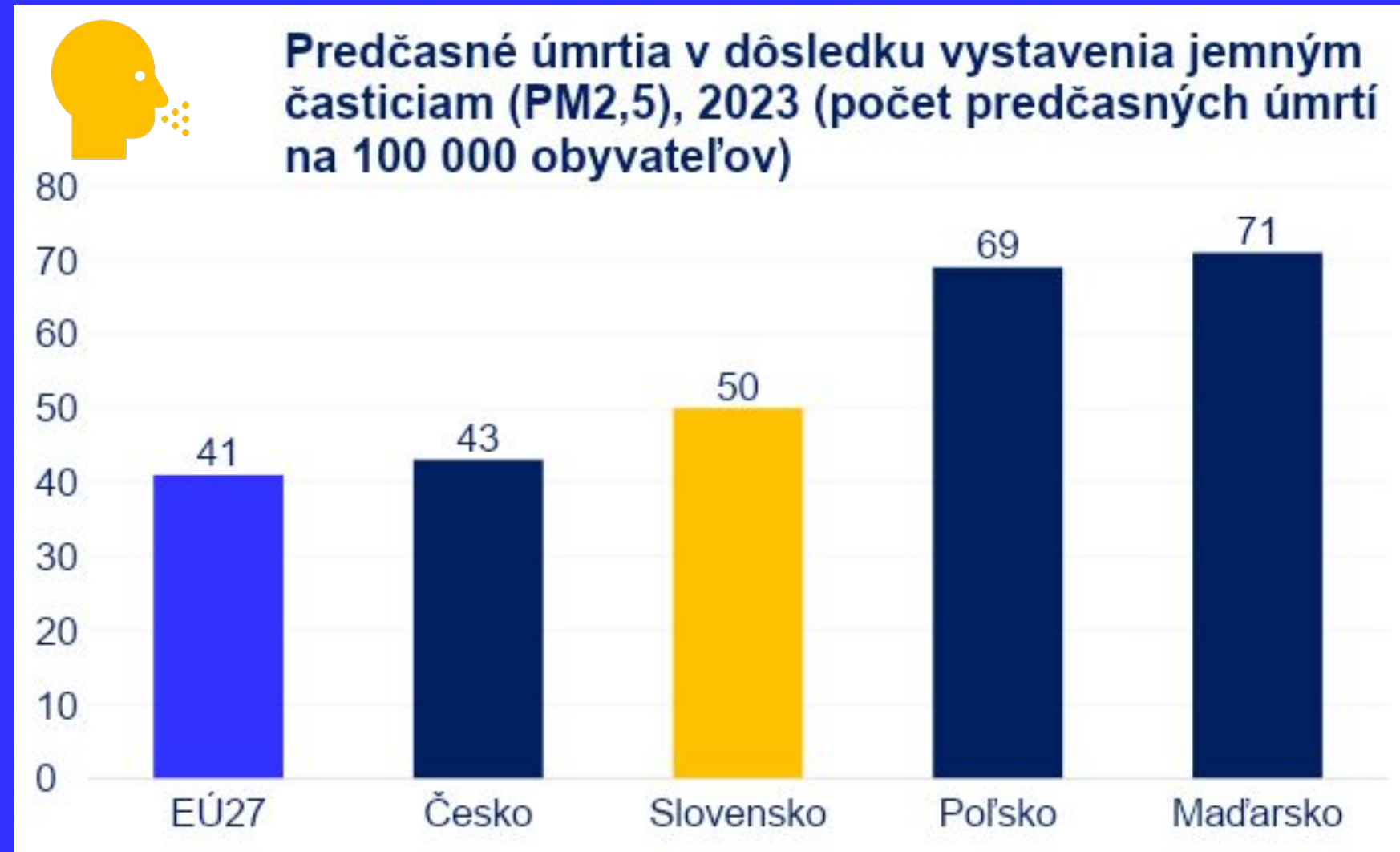
Zdroj: OECD Health at a Glance 2024

Zdroj: OECD Health at a Glance 2024

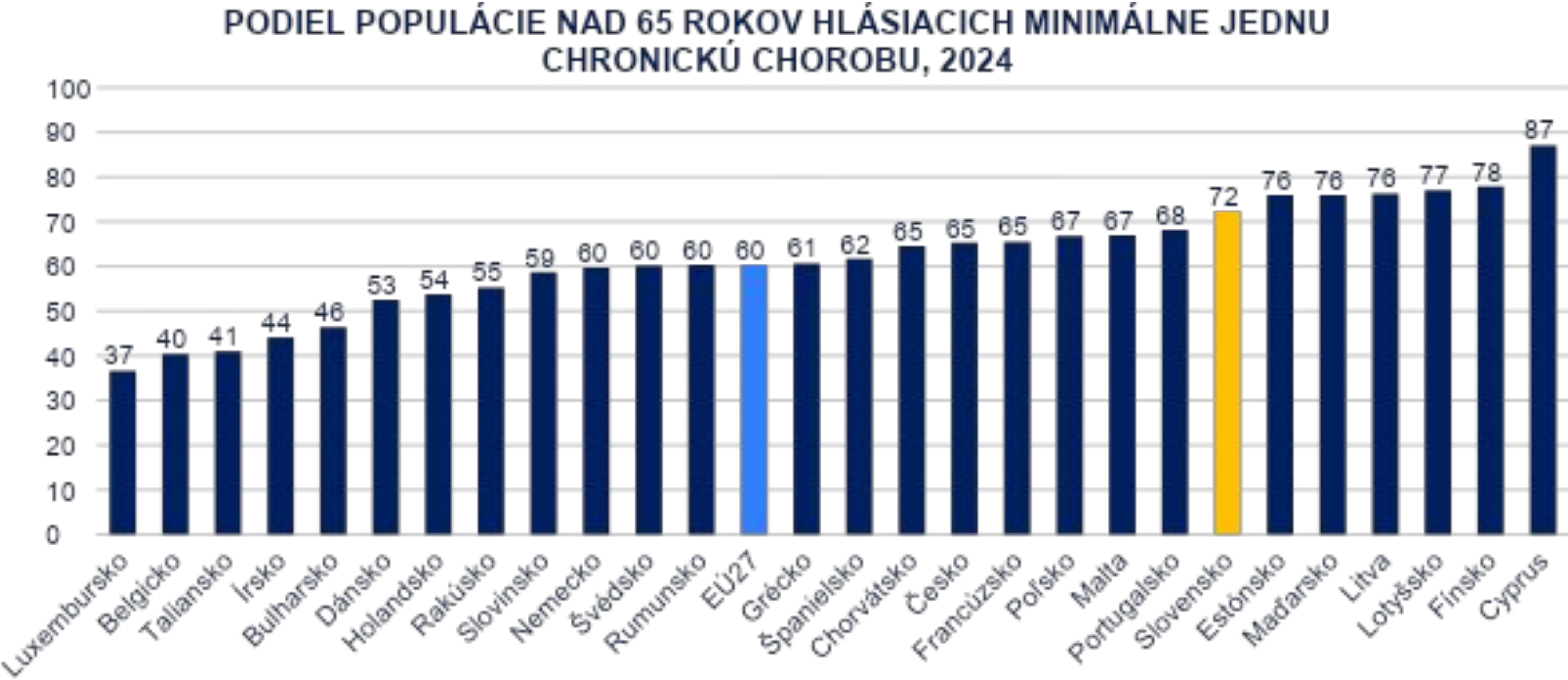

Zdroj: Eurostat (ilc_hch10)

Zdroj: Eurostat (hlth_cd_iap)

MIERA CHRONICKÝCH CHORÔB

Zdroj: Eurostat (hlth_silc_05)

Prvé výsledky

129
isa

Vlani bolo nadmerne hospitalizovaných viac než 30-tisíc ľudí, stálo to 60 miliónov eur

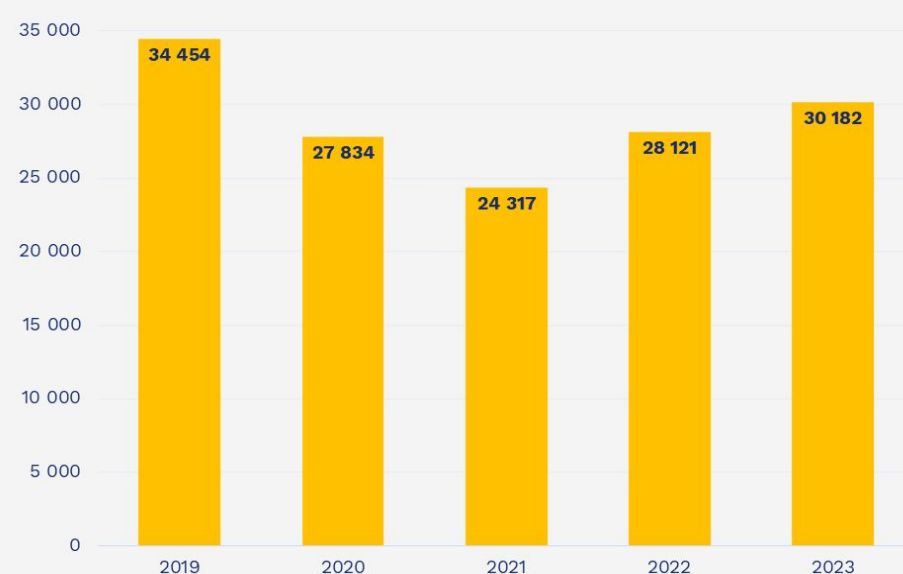
Aktualizované 18.12.2024

V minulom roku bolo v nemocniciach vyše 30-tisíc pacientov, ktorí na lôžku skončiť nemuseli. Je to najviac od roku 2019. Náklady na odvrátiteľné hospitalizácie presiahli 60 miliónov eur, čo je o tretinu viac ako v roku 2022. Vyplýva to z dát zdravotných poisťovní, ktoré má ISA k dispozícii.

Pacienti sú nadmerne hospitalizovaní pre choroby, ktorým možno predísť lepšími zásahmi v oblasti verejného zdravia a prevencie. Napríklad lepšou životosprávou, ambulantnou starostlivosťou či domácou liečbou. Odvrátiteľné hospitalizácie sa sledujú pri astme, zlyhaní srdca, chronickej obštrukčnej chorobe pľúc, cukrovke a vysokom krvnom tlaku.

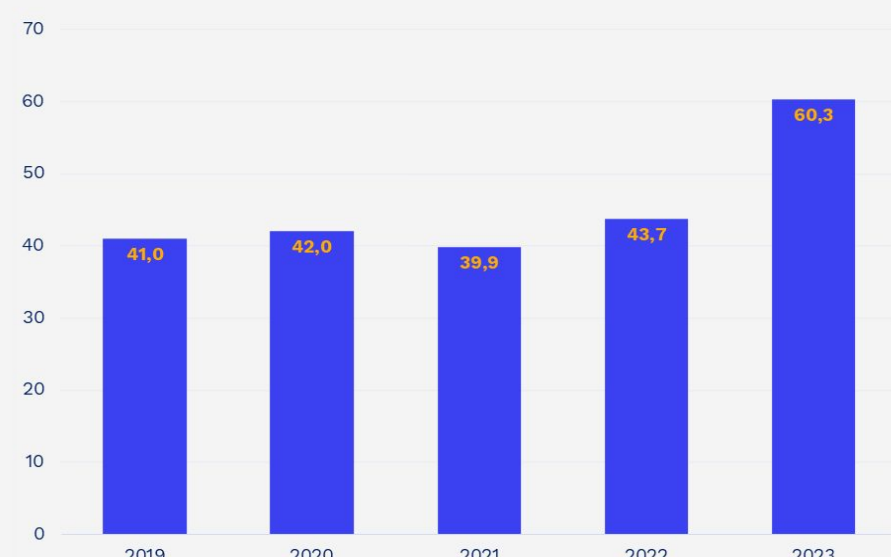
Napriek nárastu nejde o dramatickú zmenu. Podobne rýchlo totiž rástol v minulom roku aj počet všetkých hospitalizácií a súvisiace úhrady zdravotných poisťovní. Podiel nadmerných hospitalizácií (2,78 % v roku 2022 a 2,87 % vlani) ako aj úhrad za tieto hospitalizácie (2,53 % v roku 2022 a 2,51 % vlani) na celkovom počte aj úhradách za všetky hospitalizácie sa preto medziročne výrazne nezmenil.

Vývoj počtu odvrátiteľných hospitalizácií

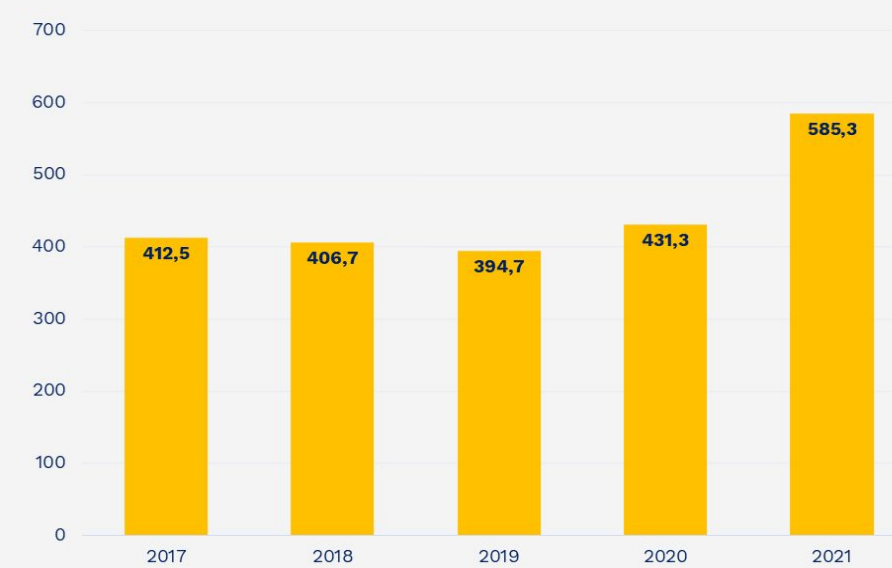
Zdroj: dáta zdravotných poisťovní

Vývoj úhrad zdravotných poisťovní za odvrátiteľné hospitalizácie (milióny eur)

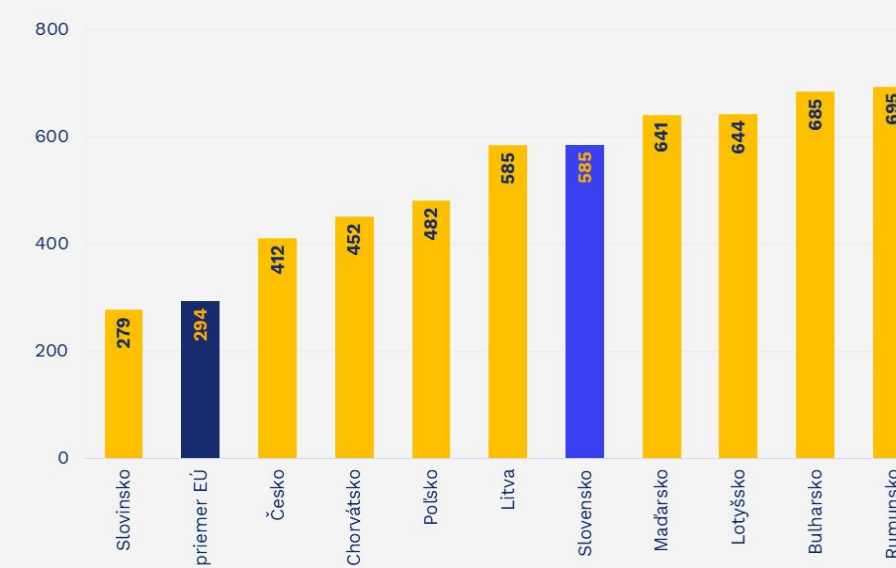
Zdroj: dáta zdravotných poisťovní

Vývoj počtu odvrátiteľných úmrtí na Slovensku na 100-tisíc obyvateľov

Zdroj: Eurostat

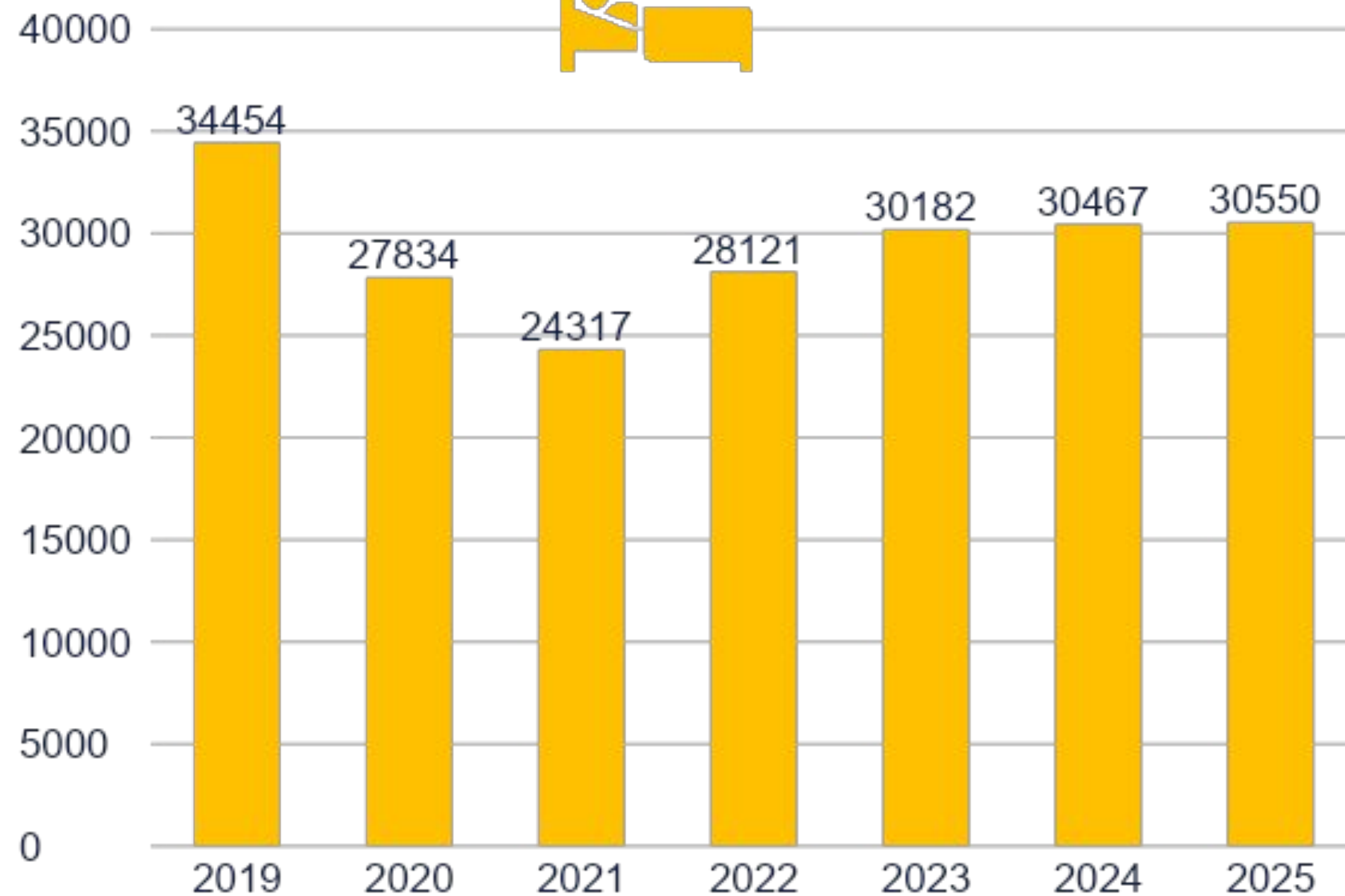
Porovnanie počtu odvrátiteľných úmrtí vo vybraných krajinách EÚ za rok 2021

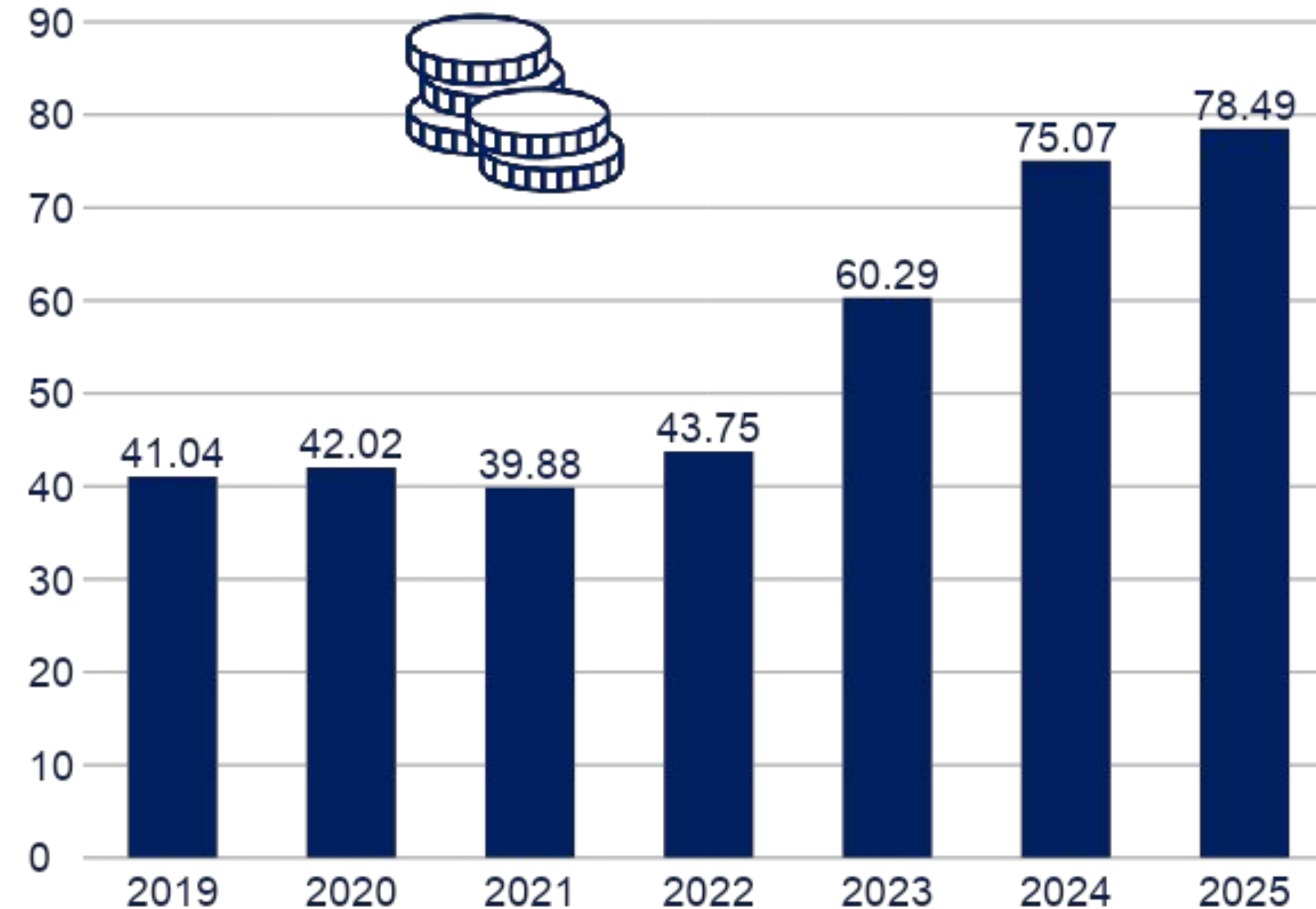
Zdroj: Eurostat

POČET HOSPITALIZÁCIÍ A ÚHRAD S HLAVNOU DIAGNÓZOU ASTMA, ZLYHANIE SRDCA, CHRONICKÁ OBŠTRUKČNÁ CHOROBA PLŮC, CUKROVKA A VYSOKÝ KRVNÝ TLAK

POČET HOSPITALIZÁCIÍ

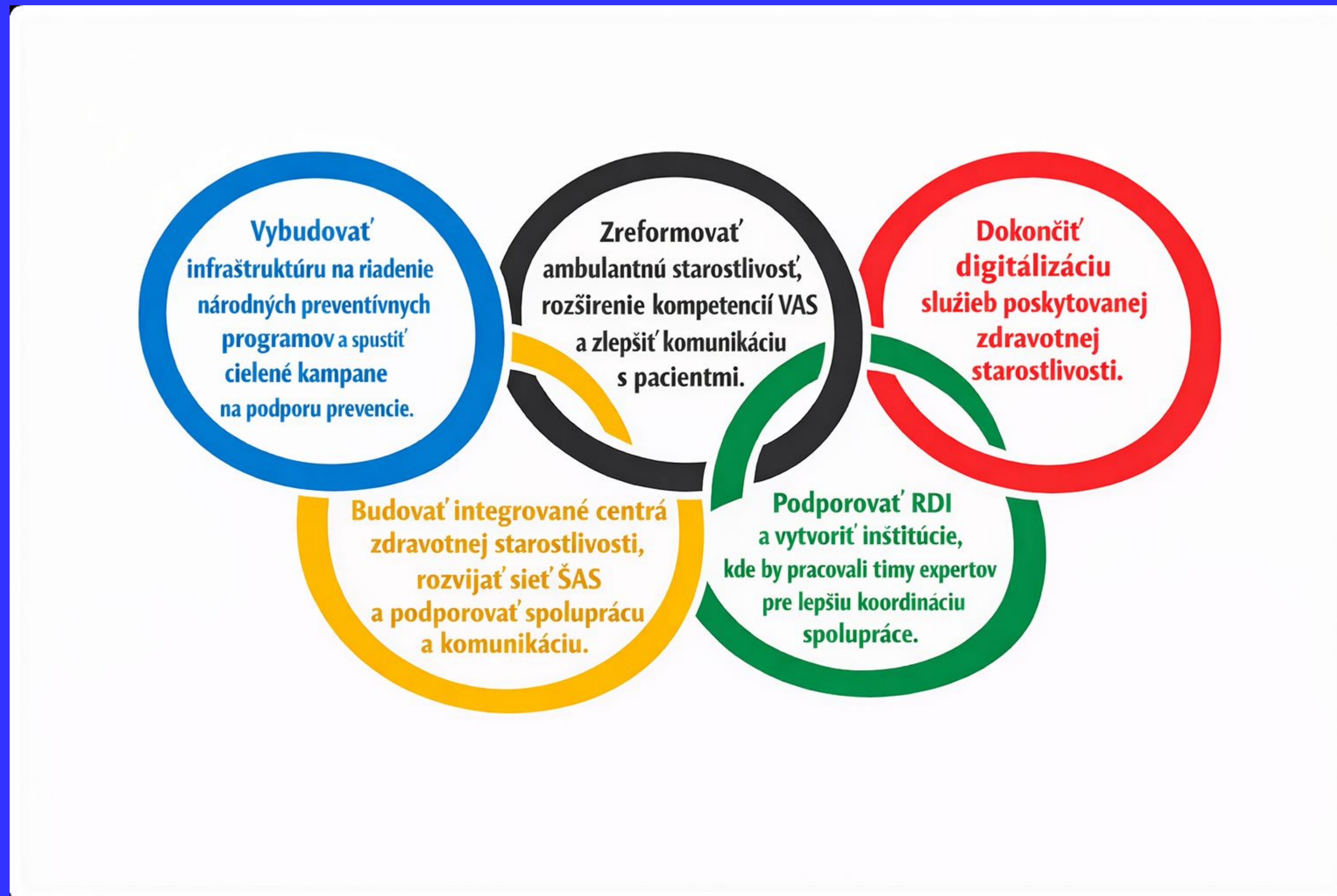
ÚHRADY ZP ZA HOSPITALIZÁCIE (v miliónoch eur)

Zdroj: VŠZP, Union and Dôvera

AKO MÔŽEME ZLEPŠIŤ CESTU K PACIENTOVI?

Inštitút ISA odporúča v roku 2024 nasledovné riešenia:

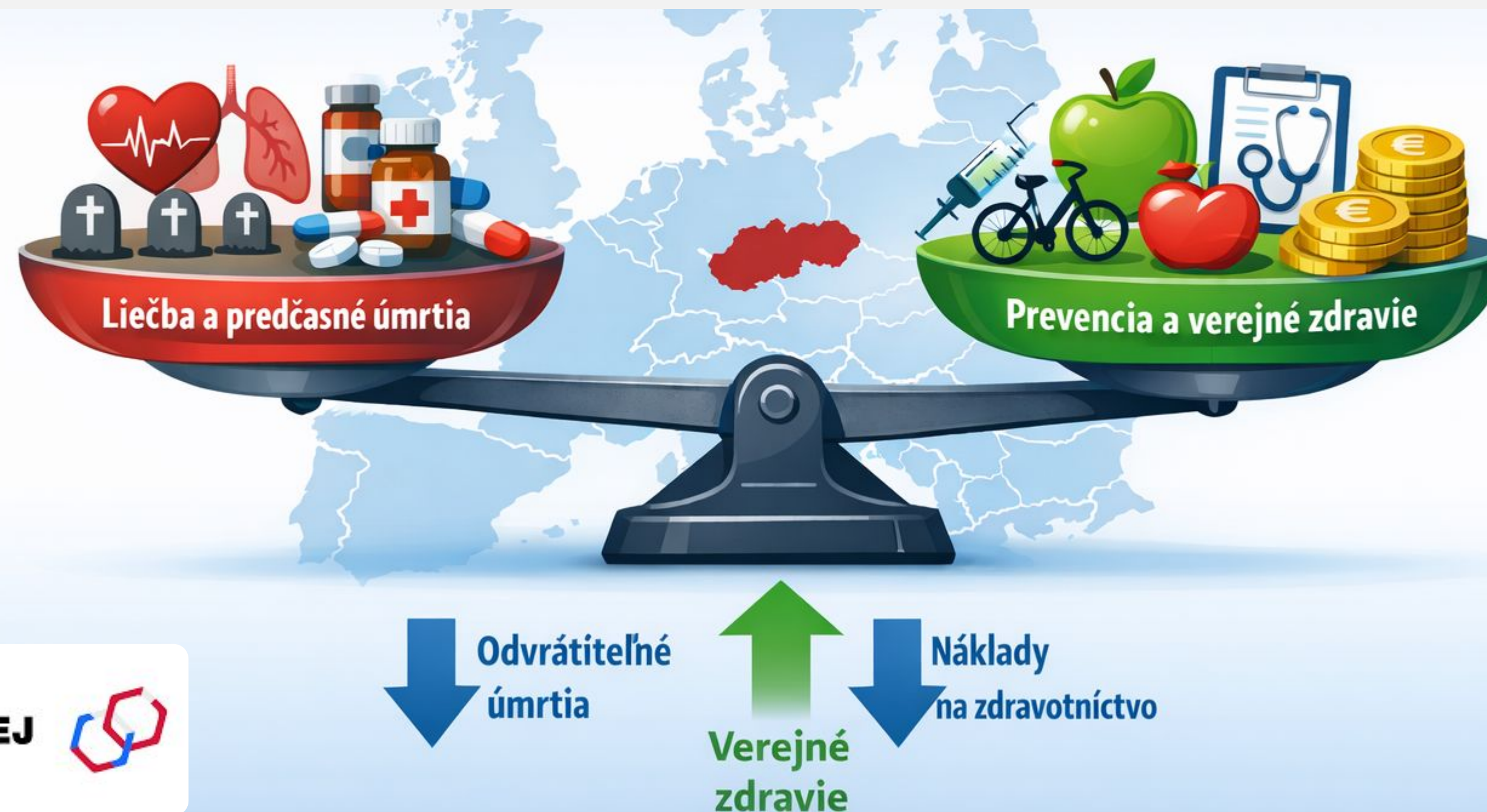

Čomu sa aktuálne venujeme

129
isa

PRIPRAVOVANÉ PUBLIKÁCIE

1. **INŠPIRATÍVNE PRÍKLADY: PODPORA PREVENČIE OCHORENÍ A VEREJNÉHO ZDRAVIA V KRAJINÁCH EÚ**
2. **INVESTÍCIE DO PREVENČIE OCHORENÍ ŠETRIA ŽIVOTY AJ PENIAZE**
Analýza odvrátiteľných úmrtí na Slovensku ako základ pre tvorbu zdravotnej politiky, so zameraním na prevenciu a manažment chronických ochorení.
3. **FINANČNÝ MODEL RIADENIA PODPORY PREVENČIE A NEPRENOSNÝCH OCHORENÍ NA SLOVENSKU**

VÄČŠÍ DETAIL CESTY PACIENTA CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cesta pacienta	Ukazovatel'
vyšetření VAS	počet pacientů vo VAS s diagnózou...
	počet návštěv vo VAS s diagnózou...
	úhrady za návštěvy vo VAS s diagnózou ...
vyšetření ŠAS	počet pacientů vo ŠAS s diagnózou...
	počet návštěv vo ŠAS s diagnózou...
	úhrady za návštěvy vo ŠAS s diagnózou ...
diagnostika SVALZ <i>(na základě doporučení VAS/ŠAS)</i>	počet pacientů vyslaných z VAS/ŠAS
	celkové úhrady za diagnostiku SVALZ (VAS+ŠAS)
spotřeba liekov	spotřeba liekov (ŠDL - denná dávka léčiva)
	celkové úhrady za spotřebu liekov (v eur)
	počet balení (ks)
	celkové úhrady za počet balení ks (v eur)
odvrátiteľné hospitalizácie a ich úmrtia	počet pacientů s hlavníou diagnózou ..
	celkové úhrady ZP za hospitalizácie s hlavníou diagnózou ...

astma

zlyhanie srdca

chronická obštr.choroba pľúc (CHOCHP)

diabetes

hypertenzia

VÄČŠÍ DETAIL DIAGNÓZ CHRONICKÝCH OCHORENÍ

ID	DIAGNÓZA	MKCH KÓDY DIAGNÓZ	POPIS
1	ASTMA	J45	Chronické zápalové ochorenie dýchacích ciest. Prejavuje sa záchvatmi dýchavičnosti, pískaním pri dýchaní, kašľom a zúžením priedušiek.
2	ZLYHANIE SRDCA	I50	Stav, pri ktorom srdce nedokáže pumpovať dostatočné množstvo krvi do tela. Prejavuje sa únavou, dýchavičnosťou a opuchmi nôh.
3	CHRONICKÁ OBŠTRUKČNÁ CHOROBA PLÚC (CHOCHP)	J44	Dlhodobé ochorenie pľúc spôsobujúce zúženie dýchacích ciest a zhoršené dýchanie. Najčastejšie súvisí s fajčením.
4	DIABETES	E10	Diabetes mellitus 1. typu – autoimunitné ochorenie, pri ktorom pankreas nevytvára inzulín. Často vzniká v detstve alebo mladosti.
		E11	Diabetes mellitus 2. typu – najčastejší typ cukrovky. Súvisí najmä s obezitou, nezdravým životným štýlom a inzulínovou rezistenciou.
		E12–E14	Iné alebo nešpecifikované formy diabetu (napr. malnutričný diabetes, sekundárny diabetes alebo bližšie neurčený typ).
5	HYPERTENZIA	I10	Primárna (esenciálna) hypertenzia – „klasický“ vysoký krvný tlak. Súvisí s genetikou, stresom, obezitou, vysokým príjmom soli, fajčením a vekom.
		I11	Hypertenzná choroba srdca – dlhodobo vysoký tlak už poškodil srdce. Môže viesť k hypertrofii ľavej komory a srdcovému zlyhaniu.
		I12	Hypertenzná choroba obličiek – vysoký tlak poškodzuje obličky a poškodené obličky zároveň zvyšujú krvný tlak.
		I13	Hypertenzná choroba srdca a obličiek – kombinované postihnutie oboch orgánov, často pri dlhodobo neliečenej alebo ťažkej hypertenzii.
		I15	Sekundárna hypertenzia – vysoký krvný tlak spôsobený iným ochorením alebo faktorom (napr. ochorenie obličiek, hormonálne poruchy, niektoré lieky). Po liečbe základnej príčiny sa môže tlak zlepšiť alebo upraviť.

VÄČŠÍ DETAIL HOSPITALIZÁCIÍ ODVRÁTITEL'NÝCH A LIEČITEĽNÝCH ÚMRTÍ

PRÍČINA HOSPITALIZÁCIE A ÚMRTIA	SK DRG	BLIŽŠÍ OPIS
MŔTVICE	B70A	Mŕtvice (CMP)
ISCHEMICKÁ MŔTVICA A SYSTÉMOVÁ TROMBOLÝZA	B70C	Apoplexia bez komplexného cievneho spazmu s komplexnou neurologickou liečbou akútnej CMP nad 72 hodín, s komplikujúcou diagnózou alebo systémovou trombolýzou alebo s inou neurologickou komplexnou liečbou akútnej CMP, viac ako 72 hodín
ISCHEMICKÁ MŔTVICA A MECHANICKÁ TROMBEKTÓMIA	B70E	Apoplexia s neurologickou komplexnou liečbou akútnej CMP do 72 hodín, bez komplex. vazospazmu, bez komplikujúcej diagnózy, bez systémovej trombolýzy
	B70D	Apoplexia bez neurologickej komplex. liečby akútnej CMP do 72 hod. alebo s inou neurolog. komplex. liečbou akút. CMP do 72 hod. bez inej neurolog. komplex. liečby akút. CMP, > 72 hod., bez komplex. vazospazmu, s komplikuj. Dg alebo systémovou trombolýzou
	B39A	Neurologická komplexná liečba akútnej CMP s určitým OP výkonom, s komplikujúcou konšteláciou alebo viac ako 72 hodín s komplexným výkonom
	B39B	Neurologická komplexná liečba akútnej CMP s určitým OP
	B39C	Neurologická komplexná ZS akútnej CMP s určitým OP výkonom, bez komplikujúcej konštelácie, do 72 hodín bez kompl.výkonu
AKÚTNA REHABILITÁCIA A MŔTVICA	B42A	Včasná rehabilitácia pri ochoreniach a poruchách nervového systému do 27 dní s komplexnou neurologickou liečbou akútnej CMP alebo multidisciplinárna a iná včasná rehabilitácia s komplexnou neurologickou liečbou akútnej CMP
	B42B	Včasná rehabilitácia pri ochoreniach a poruchách nervového systému do 27 dní bez komplexnej neurologickej liečby akútnej CMP
PERKUTÁNNÁ KORONÁRNA INTERVENCIA U SRDCOVÉHO INFARKTU	F24A	Perkutánná koronárna angioplastika s komplexnou diagnózou a vysoko komplexnou intervenciou alebo s perkutánnou angioplastikou, vek > 15 rokov, s veľmi ťažkými CC
	F24B	Perkutánná koronárna angioplastika s komplexnou diagnózou a vysoko komplexnou intervenciou alebo s perkutánnou angioplastikou, vek > 15 rokov, bez veľmi ťažkých CC
INFARKT MYOKARDU	F60B	Akútny infarkt myokardu bez invazívnej kardiologickej diagnostiky bez veľmi ťažkých CC
ASTMA	E69A–E69F	bronchitída a astma
DIABETES	K60A–K60E	diabetes a poruchy výživy
HYPERTENZIA	F67A	nízke náklady, ambulantná starostlivosť
	F67B	vyššie náklady, chronická kombinovaná liečba
	F67C	najvyššie náklady, hospitalizácie, komplikácie
	F67A	Hypertenzia s veľmi ťažkými CC
	F67B	Hypertenzia s určitými ochoreniami endokrínných žliaz alebo ťažkými CC
	F67C	Hypertenzia bez určitých ochorení endokrínných žliaz, bez veľmi ťažkých alebo ťažkých CC, vek < 16 rokov
	F67D	Hypertenzia bez určitých ochorení endokrínných žliaz, bez veľmi ťažkých alebo ťažkých CC, vek > 15 rokov
ZLYHANIE SRDCA	F62A	Chronické zlyhanie srdca. Insuficiencia srdca a šok s veľmi ťažkými CC, s dialýzou alebo reanimáciou alebo komplikujúcou diagnózou
	F62B	Akútne zlyhanie srdca. Insuficiencia srdca a šok s veľmi ťažkými CC, bez dialýzy, bez reanimácie, bez komplikujúcej diagnózy
	F62C	Insuficiencia srdca a šok bez veľmi ťažkých CC

PRVÉ VÝSLEDKY – POROVNANIE 2018 vs 2024

Dominantnou diagnózou v ambulantnej starostlivosti je hypertenzia (počet ambulantných vyšetrení vzrástol o 40 %). V roku 2024 boli úhrady za liečbu 6,5-krát vyššie ako v roku 2018.

Najviac liekov sa užíva na hypertenziu (53 %). V roku 2024 boli úhrady za lieky 7-krát vyššie ako v roku 2018.

Najviac peňazí na SValZ sa platí za hypertenziu (celkové úhrady za vyšetrenia boli 4-krát vyššie ako v roku 2018). Počet vyšetrení vzrástol medzi rokmi 2018 a 2024 o 31 %.

Najrýchlejšie pribúdajú choroby zlyhania srdca. Počet ambulantných výkonov sa takmer stonásobil a úhrady v roku 2024 boli 6-krát vyššie ako v roku 2018.

Najčastejšou príčinou hospitalizácie je zlyhanie srdca. Počet hospitalizácií vzrástol o 33 % ročne a ich úhrady v roku 2024 boli 6-krát vyššie ako v roku 2018.

Predbežný záver: Najväčšiu zdravotnú aj finančnú záťaž systému spôsobujú kardiovaskulárne ochorenia – najmä hypertenzia a zlyhanie srdca → hospitalizácie → zbytočné úmrtia).

Sports is for everyone Every move counts (WHO)

Rozhýbte svoje telo akýmkoľvek spôsobom, ktorý vám vyhovuje.

Len 150 minút týždenne,
20 minút denne môže zlepšiť
vaše zdravie a náladu.

Ste pripravení?

Váš časovač sa práve spúšťa. 🕒

[Link na zdroj](#)

**Life since the
winter Olympics**

Zdravie máme iba jedno, preto naň
myslime nielen doma, ale aj v práci.

Ďakujem Vám za pozornosť.

isa
isa